

Kun je de aarde opmaken?

Om die vraag te beantwoorden moet je weten hoe de voorraden op kunnen raken. Je moet ook weten hoe je ervoor kunt zorgen dat je langer met de voorraden grondstoffen kunt doen. Tot slot moet je weten hoe verschillende landen omgaan met die voorraden.

Zolang de voorraad strekt ...

In de bodem vind je grote voorraden grondstoffen, zoals olie en gas. Die grondstoffen raken uitgeput doordat de voorraden niet worden aangevuld. Dat kan ook niet. Het zijn **niet-vernieuwbare grondstoffen**. Deskundigen weten niet precies wanneer de **uitputting** van de voorraden bereikt zal zijn.

Voor de rijke landen gebruiken veel grondstoffen. De mensen daar **consumeren** veel. Ze hebben een grotere **mondiale voetafdruk** dan arme landen. In Brazilië liggen **steppen**, maar in het Amazonegebied is veel tropisch regenwoud. Dat woud wordt gekapt. Dat kun je zien op **satellietbeelden** die vanuit de lucht zijn gemaakt door **satellieten**. Tropisch regenwoud groeit maar heel langzaam. Het kost vele eeuwen om het bos weer op te bouwen. Tropisch regenwoud is eigenlijk ook een niet-vernieuwbare grondstof.

Zuinig zijn op de voorraad

Alle landen van de wereld zijn het eens: we moeten zuiniger zijn met de voorraden grondstoffen. Maar hoe? Daar zijn ze het niet over eens. Bovendien zorgt veel gebruik van grondstoffen ook voor **vervuiling** van het milieu.

Costa Rica gaat zuinig om met de grondstoffen en de natuur. De regering helpt daarbij. De boeren verbouwen bijvoorbeeld bananen zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen. Ze verdienen goed. Het is **duurzame landbouw**. Zulke bananen krijgen een keurmerk.

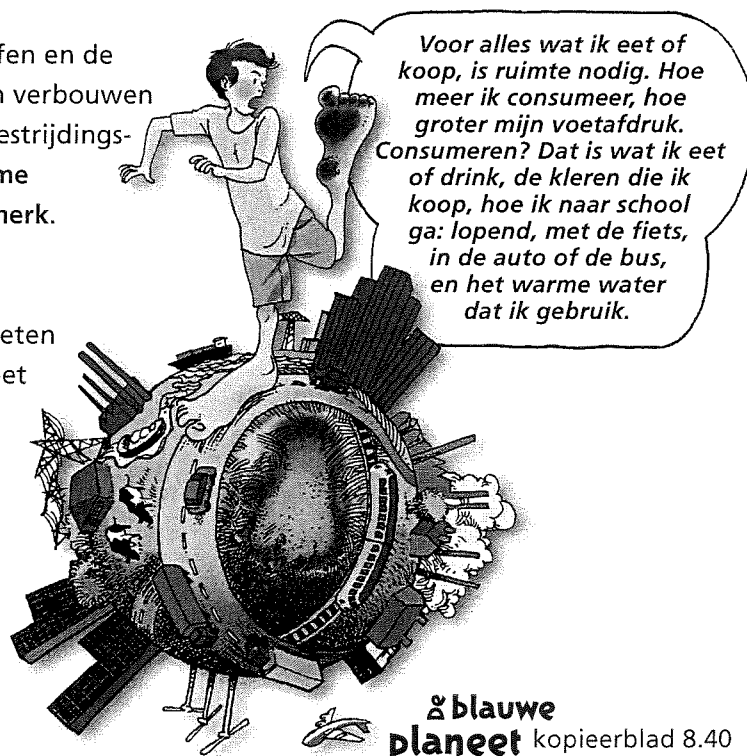
Toeristen zijn welkom, maar ze mogen de natuur en het milieu niet vervuilen en ze moeten respectvol omgaan met de bevolking. Dat heet **duurzaam toerisme**.

Toplijst

- Canada
- Colombia
- Suriname
- Alaska
- Californië
- Curaçao
- Florida
- Groenland
- Nederlandse Antillen
- Hawaii
- Chicago
- Montréal
- Paramaribo

Begrippen

- consumeren
- de duurzame landbouw
- het duurzaam toerisme
- het keurmerk
- de mondiale voetafdruk
- de niet-vernieuwbare grondstoffen
- de satelliet
- het satellietbeeld
- de steppe
- de uitputting
- de vervuiling

7 Kun je de aarde opmaken?**Woordenboekje****de deskundige**

iemand die ergens veel van af weet

De weerman op tv is een deskundige op het gebied van het weer.

digitaal

in getallen

Een digitale camera bewaart de foto's niet als beeld, maar in getallen. Daarom hoeft er geen fotorolletje in, maar een geheugenkaart.

lokaal

plaatselijk

De toeristen vinden de grote spinnen heel eng, maar de lokale bevolking is eraan gewend.

het ontvangststation

een plaats waar beelden of geluiden opgevangen worden

Deze draagbare radio is een ontvangststation voor muziek.

de reisorganisatie

een bedrijf dat reizen organiseert

Deze reisorganisatie heeft voor mij een hotel in Portugal gereserveerd.

het respect

eerbied of waardering voor iemand of iets

Ik heb respect voor de natuur: ik gooi geen rommel op de grond en pluk geen zeldzame bloemen.

de savanne

grote grasvlakte in tropische gebieden, met hier en daar wat bomen

Een savanne is niet zo droog en kaal als een steppe.

de sojaboon

eiwitrijke boon die veel in warme gebieden wordt verbouwd

Van sojabonen wordt veevoer gemaakt, maar ze worden ook gebruikt als grondstof voor onder andere ketjap, tofu, frituurvet en margarine.

de voorraad

een hoeveelheid die er van iets is

Heb je een nieuwe pen nodig? Kijk maar in de kast, daar ligt een voorraad.

zuinig

zo weinig mogelijk van iets gebruiken

Hasan doet zuinig met zijn zakgeld, want hij spaart voor een nieuw computerspel.

zuinig zijn op

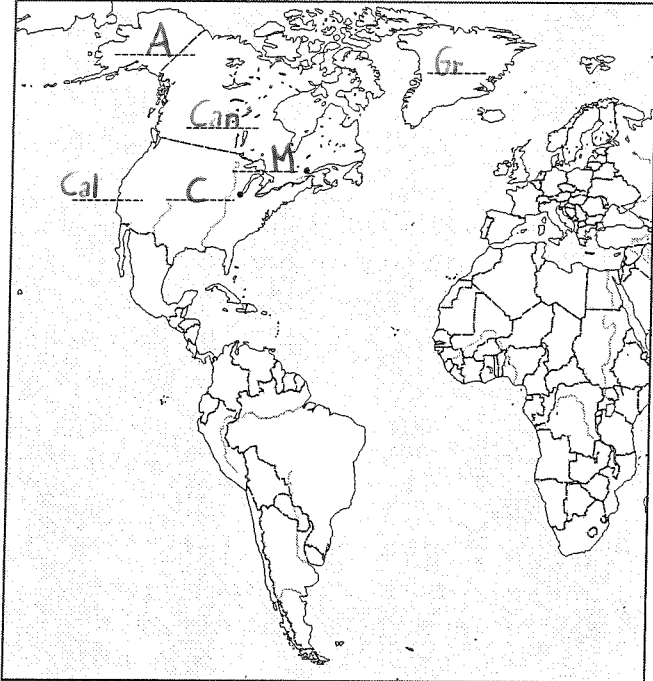
voorzichtig met iets of iemand omspringen

Olivier is zuinig op zijn fiets, want hij is nieuw.

Herhaling topografie 7

Naam:

1 Zet de onderstreepte letters op de goede plaats op de kaart. Alaska, Groenland, Canada, Californië, Montréal, Chicago

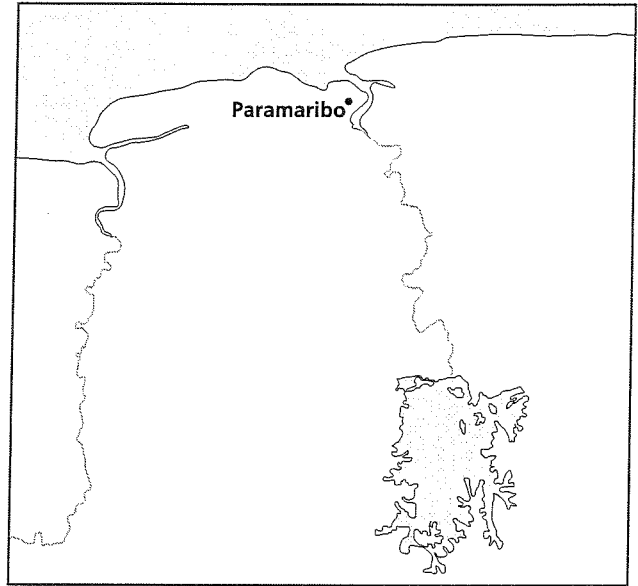
2 Lees de namen en de zinnen hieronder. Trek een lijntje tussen de naam en de zin die bij elkaar passen.

Nederlandse Antillen	■	Hier zijn uitgestrekte naaldbossen.
Florida	■	■ Door dit gebied lopen grote oliepijpleidingen.
Suriname	■	■ Hier zijn grote moerassen met alligators.
Alaska	■	■ Hier wordt een deel van het tropisch bos gekapt.
Canada	■	■ Hier wordt zout gewonnen uit zeewater.

3 Welk land ligt in Zuid-Amerika?

- Alaska
- Canada
- Colombia
- Groenland

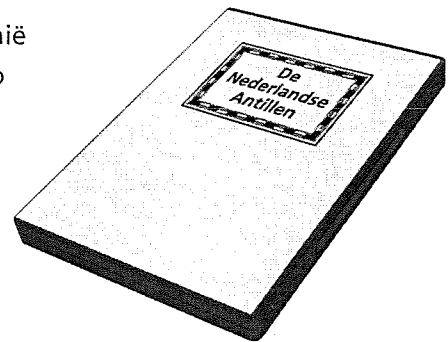
4 Over welk land gaat dit kaartje?

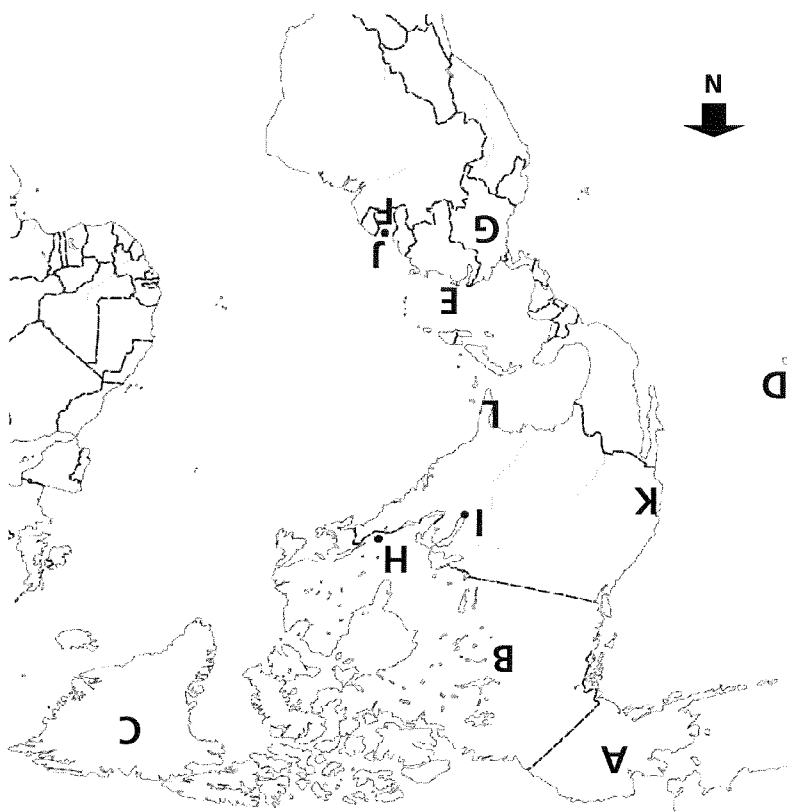

Suriname

5 Waarnaar kun je kijken op deze dvd?

- Alaska
- Californië
- Curaçao
- Florida

- 1**) Noem de letter en zeg wat het is.
*A = Alaska, B = Canada, C = Groenland, D = Hawaii, E = de Nederlandse Antillen,
F = Suriname, G = Colombia, H = Montréal, I = Chicago, J = Paramaribo, K = Californië,
L = Florida*
- 2**) In welk land ligt Paramaribo? *Suriname*
- 3**) Hoe heet het grootste eiland van de Nederlandse Antillen? *Curaçao*
- 4**) Welke plaats ligt in Canada? Chicago of Montréal? *Montréal (letter H)*
- 5**) Welk land grenst aan Alaska? *Canada*
- 6**) Welk eiland ligt ten oosten van Canada? *Groenland*
- 7**) Welke staat ligt in het oosten van de Verenigde Staten? Florida of Californië? *Florida*
- 8**) Welk land grenst aan Midden-Amerika? Colombia of Suriname? *Colombia*